

Maalahti, Närpiö 2015

Voimajohtolinjan
arkeologinen inventointi

Tapani Rostedt 30.11.2015

KESKI-POHJANMAAN ARKEOLOGIAPALVELU

Tiivistelmä

Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu suoritti arkeologista inventointia Maalahti-Närpiö voimajohtolinjan suunnittelualueella. Työn tilaaja oli FCG suunnittelu ja tekniikka Oy. Työ tehtiin 21.9. – 23.9.2015 yhteensä 2,5 kenttätyöpäivän aikana. Maastotyön suoritti FM Tapani Rostedt.

Hankealueilla inventoitiin suunniteltu maan alle kaivettava sähkökaapelilinjaus lähes koko matkaltaan. Vain joitakin tasaisella suolla/suopellolla sijaitsevia linjauksen osia ei tarkastettu.

Linjaukselta tai sen lähiympäristöstä oli tiedossa yksi ennestään tunnettu muinaisjäännöskohde (mj rekisterin kohde 605010002) joka tarkastettiin. Inventoinnissa löytyi läheltä linjausta uutena kohteena kaksi lähekkäin sijaitsevaa peltoröykkiötä, jotka suhteellisen nuorina rakenteina eivät kuitenkaan täytä muinaisjäännöksen kriteereitä. Osana alueen asutushistoriaa ne suositellaan otettavaksi huomioon kaavoitusta ja rakentamisen suunnittelua valmisteltaessa. Maastoanalyysin ja -havaintojen perusteella laajat esihistorialliset kohteet eivät linjauksella tai sen välittömässä läheisyydessä vaikuta todennäköisiltä.

Sisällys

1. Perustiedot.....	3
2. Inventoinnin lähtökohdat ja menetelmät.....	4
2.1. Esiselvitys.....	5
2.2 Tutkimushistoria.....	6
2.3. Maastoinventointimenetelmät.....	6
3. Geologia, topografia ja maisema.....	7
3.1. Maastokuvaukset ja valokuvat.....	8
4. Alueen esihistoriallinen maankäyttö.....	14
5. Alueen historiallisen ajan maankäyttö.....	14
6. Tulokset.....	17
7. Kohdehakemisto.....	17
8. Kohdetiedot.....	19
9. Aineistoluettelo.....	23

Kansikuva: Kuva 1. Suunniteltu linjaus Stubbhagenin eteläpuolella kulkee savisessa vehnäpellossa kohti Stenin taloa. Länteen.

1. Perustiedot

Inventointialue: Maalahti-Närpiö voimajohtolinja (Lolax-Pörtom, yhteensä noin 20 km)

Tilaaja: FCG suunnittelu ja tekniikka Oy

Inventoinnin laji: osainventointi

Kenttätöaika: 21.9.-23.9.2015, yht. 2,5 päivää

Karttanumerot: TM35-lehtijako, P3311F, P3312B, P3312C, P3312D

vanha yleislehtijako: 1242 07, 1242 08, 1242 09, 1242 10

Korkeus: n. 15 – 40 m mpy

Koordinaattijärjestelmä: ETRS-TM35 FIN -tasokoordinaatisto

Kopio raportista: Museoviraston arkisto (digitaalinen ja paperikopio)

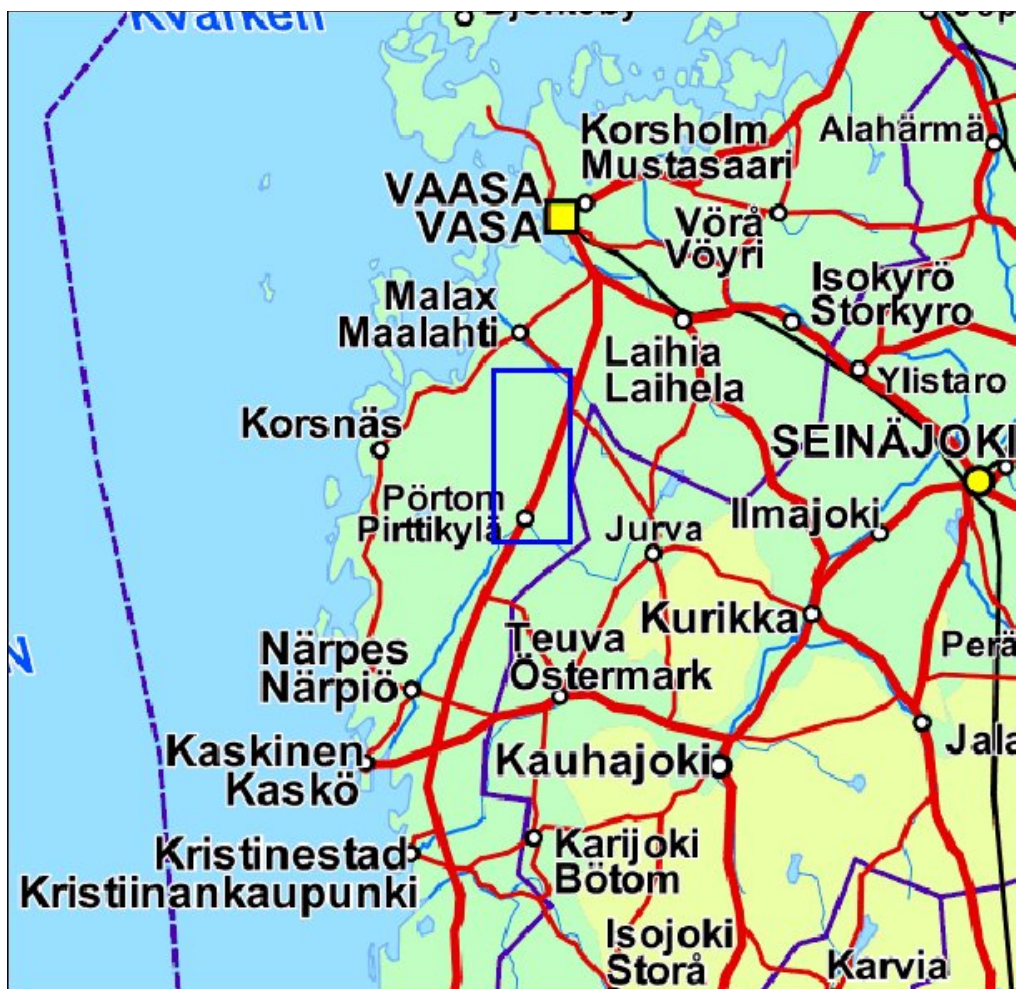
Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: -

Aiemmat tutkimukset: Markku Torvinen 1972 (inventointi)

Vesa Laulumaa 2009 (inventointi)

Jaana Itäpalo 2013 (inventointi)

Kartta 1. Tarkastelualueen sijainti merkitty sinisellä suorakulmiolla.
Taustakartta MML@ 11/2015.

2. Inventoinnin lähtökohdat ja menetelmät

Maalahden ja Närpiön välille suunnitellun maahan kaivettavan voimajohtolinjan suunnittelu-alueilla suoritettiin syksyllä 2015 arkeologinen maastoinventointi. Kohdealue sijaitsee runsaat 30 km Närpiön keskustasta pohjoiseen, pääasiassa valtatie no. 4 (E8) länsipuolella. Suunnittelualueen läheisyydestä tunnettiin ennen inventointia yksi arkeologinen muinaisjäännöskohde (mj rekisterin kohde 605010002) jonka sijainti ja kunto tarkastettiin.¹

Tässä selvityksessä etsittiin pääasiassa uusia muinaisjäännöksiä, mahdollisuuksien mukaan pyrittiin myös huomioimaan muita kulttuuriperintökohteita sekä ihmisen toiminnan seurauksena syntyneitä rakenteita ja muutoksia luonnonympäristössä, joilla voi olla merkitystä kokonaiskuvan saamiseen hankkeen vaikutuksista arkeologiseen kulttuuriperintöön.

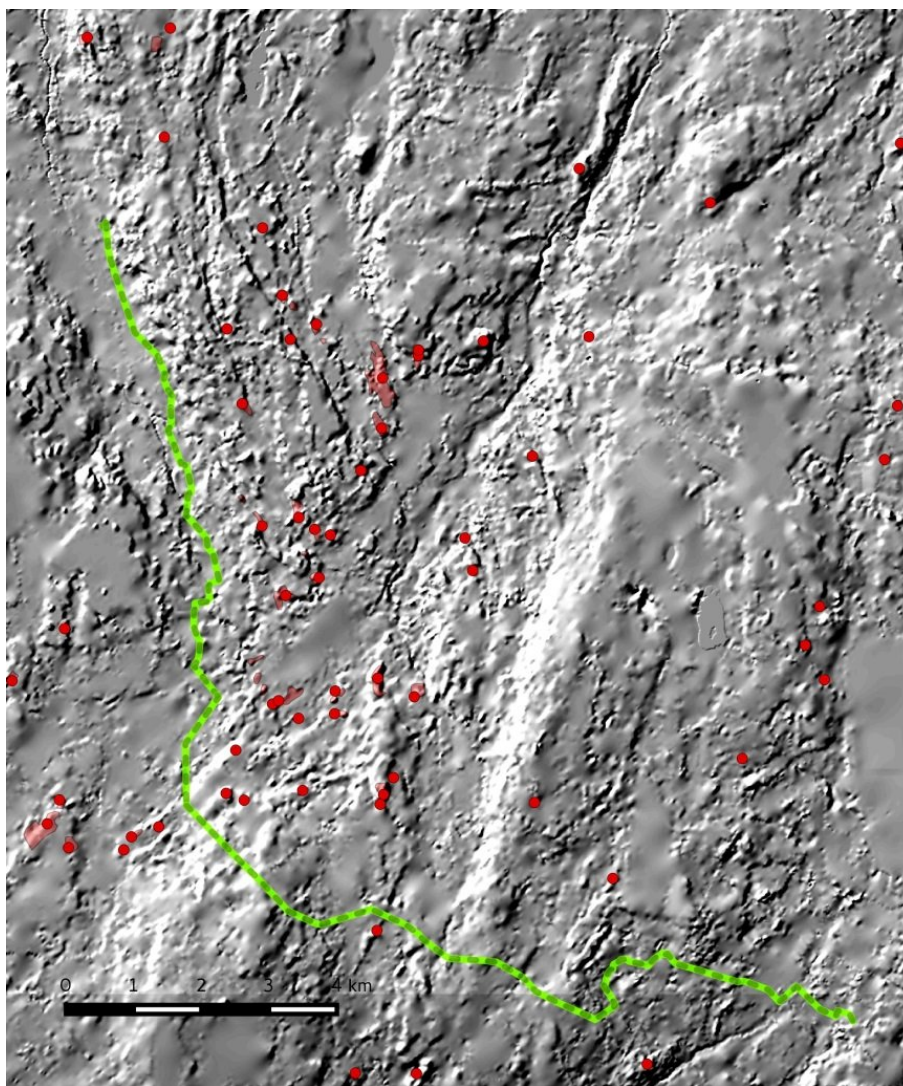
Kartta 2. Suunniteltu maakaapelilinjaus vihreänä katkoviivana. Läheiset tunnetut muinaisjäännökset on merkitty punaisilla ympyröillä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 10/2015.

¹Aiemmat kohdetiedot Museoviraston kulttuuriympäristön rekisteriportaalin mukaan, <http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx>

2.1. Esiselvitys

Muinaisjäännösten paikallistaminen ja arviointi perustuu hankealueilla ja lähiseudulla aikaisemmin tehtyjen arkeologisten selvitysten tuloksiin. Näiden tietojen lisäksi esiselvityksessä käytettiin eri aineistoja, joiden avulla erotetaan muinaisjäännösten sijainnin kannalta relevantit alueet. Esihistoriallisten kohteiden osalta kaukokartoituksessa keskeisiä aineistoja ovat GTK:n kallio- ja maaperäkartat, Maanmittauslaitoksen ortoilmakuvat, korkeusmallit sekä laserkeilausaineiston pistepilviaineisto. Laserkeilausmenetelmä tuottaa hyvin tarkkaa tietoa kohteensa pinnanmuodoista, ja sen avulla voidaan paikantaa lähinnä erilaisia kuoppakohteita, kuten asumuspainanteita, tervahautoja ja hiilimiiluja tai isoja vallirakenteita. Laserkeilaus perusteella on muutenkin mahdollista tutkia tarkemmin tutkittavan alueen maastomuotoja. Historiallisen ajan kohteita etsittiin topografian, kirjallisuustietojen, perimätiedon, paikannimistön ja internetistä löytyvän historiallisen karttamateriaalin avulla, kuten pitäjänkarttojen, rajakarttojen, tie- ja liikennekarttojen, sotilaskarttojen tai myös alueesta laadittujen vanhimpien peruskarttojen avulla.

Kartta 3. Alueen korkeusmalli. Maanmittauslaitoksen vinovalorasteri 10 m DEM 5/2015. Karttaselitykset ks. kartta 2 sivulla 4.

2.2. Tutkimushistoria

Varhaisimmat arkeologiset tutkimukset alueella tehtiin jo 1860-luvulla, jolloin J.R. Aspelin teki inventointiluonteisia matkoja ympäri Pohjanmaata. Aspelin kuvailee mm. Pirttikylässä sijaitsevia Storstenrösbackenin ja Småstenrösbackenin suuria pronssikautisia röykkiöitä.

Aspelinin jälkeen E. Chydenius suoritti tutkimuksia Pohjanmaalla 1880-luvulla. Hän inventoi muinaisjäännöksiä Korsholman kihlakunnassa, johon Pirttikyläkin tuolloin kuului. Theodor Schwindt vieraili vuorostaan edellä mainituilla röykkiöalueilla ja dokumentoi niitä piirtämällä vuonna 1906.

C.F. Meinander teki alueen arkeologisen tutkimuksen kannalta suhteellisen pitkän tauon jälkeen inventointeja muiden kaivaustutkimusten ohella röykkiökohteilla lähellä suunnittelualueita vuosina 1949–1950. Meinanderin tutkimusten lisäksi 1950-luvulla Mikko Paloniemi kaivoi Langbackenin kivikautista asuinpaikkaa ja Aarne Kopisto tutki Pörtbäckenin röykkiöitä.

Varsinainen koko Pirttikylän alueen kattava inventointi on tehty vasta vuonna 1972, jolloin Markku Torvinen tarkasti Pirttikylän alueen muinaisjäännöksiä. Kotiseutuyhdistyksen arkeologinen toiminta oli vilkkaimmillaan 1970- 80 -luvuilla, jolloin se inventoi ja järjesti pienimuotoisia kaivauksia. Kaivausten johtajana oli usein Museoviraston tutkija Mirja Miettinen, joka toimi mm. Pohjanmaan aluevalvojana. Miettinen inventoi myös Pirttikylän aluetta ja julkaisi "Forn tid i Pörtom" -nimisen teoksen vuonna 1980. Teokseen on koottu niin ammatti- kuin harrastaja-arkeologien tutkimusten tulokset. Inventointeja sekä muita tutkimuksia alueella on myöhemmin tehnyt myös Vesa Laulumaa 2000-luvulla.

Viimeisimmät lähialueita koskevat inventoinnit on tehty vuosina 2009 (Katja Vuoristo : Pohjanmaan tuulivoimapuistojen inventointi 21.9.-8.10.2009. Ilmajoki-Kurikka, Kristiinankaupunki, Maalahti, Mustasaari, Närpiö ja Vähäkyrö.) ja 2013 (Jaana Itäpalo: Voimajohtolinjausten arkeologinen inventointi Korsnäs, Maalahti, Närpiö ja Kurikka).

2.3. Maastoinventointimenetelmät

Maastoinventoinnissa tarkastettiin suunnitellun voimajohtolinjauksen alue 50–250 metrin säteellä lähes koko linjauksen alalta. Laajemmin kontrolloitiin maaperän ja topografian perusteella tyypilliset muinaisjäännöspotentiaaliset alueet. Taustaselvityksen perusteella tasaisia rämeitä ja soita oli relevanttia inventoida vain muutamilla valikoiduilla kohdilla.

Maastossa arvioitiin pääsääntöisesti lähes koko voimajohtolinjaus sekä mahdollisuuksien mukaan tarkemmin niitä lähialueita, joilta esiselvityksen perusteella saattaisi löytyä uusia muinaisjäännöksiä. Tähän sisältyi mm. laserkeilausaineistoon perustuvien havaintojen tarkastamista. Inventointi perustui pääosin silmänvaraisiin pintahavaintoihin. Uusia muinaisjäännöksiä etsittiin mm. maanpinnan korkeussuhteiden, maaperän ja poikkeavan kasvillisuuden perusteella. Eri-tyistä huomiota kiinnitettiin tunnettujen muinaisjäännöskohteiden ympäristöihin. Mahdollisten kulttuurikerrosten toteamiseksi ja rakenteiden iän (resentti / muinaisjäännös) sekä tarkoituksen selvittämiseksi tehtiin tarvittaessa n. 30 x 30 cm:n kokoisia koekuoppia ja kairausta 2 cm:n kairalla. Havaitut anomaliakohteet valokuvattiin ja niiden ympäristöstä kirjattiin maasto- ja maisemaselvityksiä sekä mahdolliset taustatiedot.

Muinaisjäännösten sijainti mitattiin gps-paikantimella (Garmin GPSmap 62s), jonka tarkkuus on tiettävästi n. +/- 3-6 m. Paikkatietohallintaan käytettiin QGis 2.2.0 -ohjelmaa ja Lastool -ohjelmaa lidar-pistepilviaineiston käsittelyssä ja terrain-analyysissä.

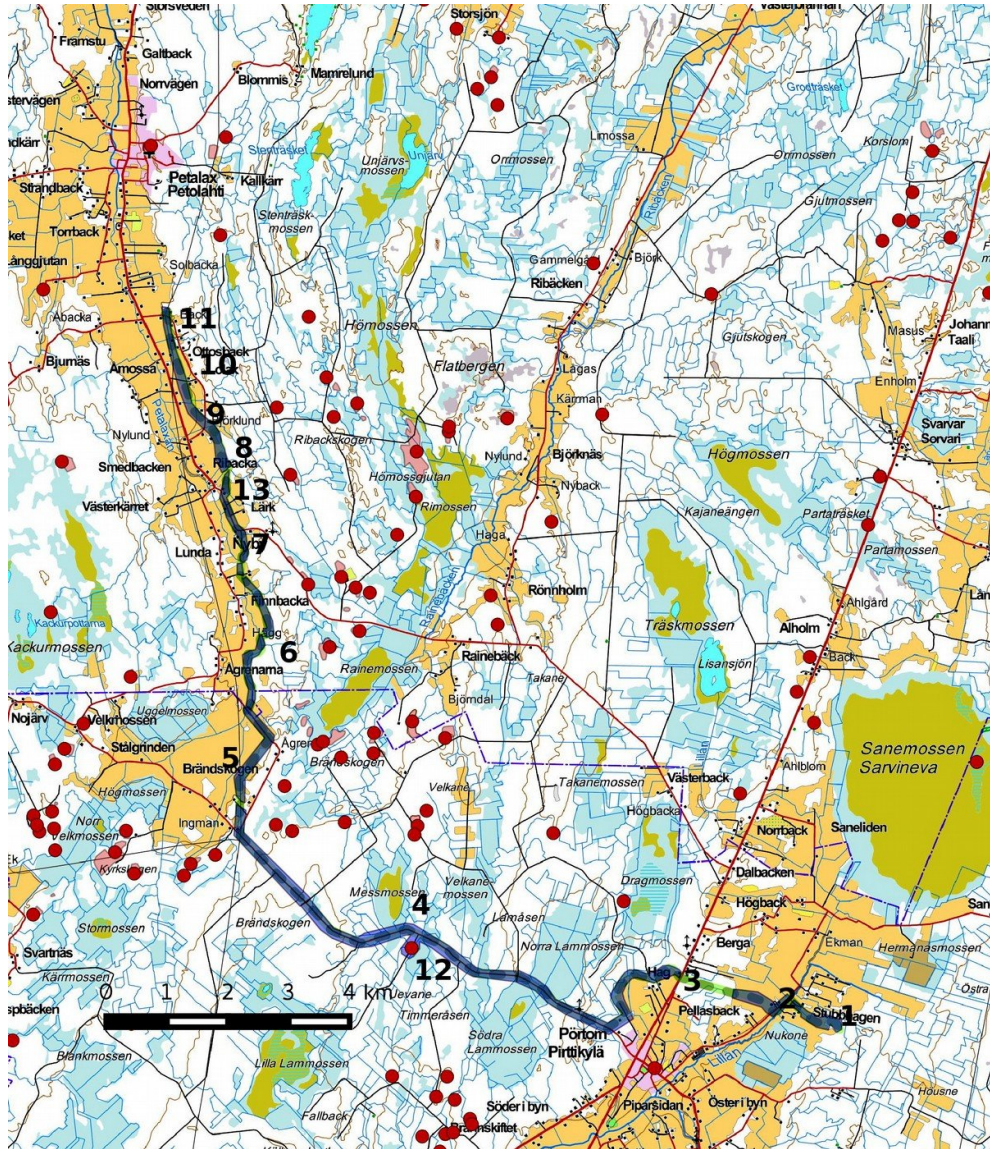
Kartta 4. Inventoinnissa tarkastetut alueet on merkitty karttaan sinisenä, aikaisemmin tunnetut muinaisjäännökset on merkitty punaisilla ympyröillä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1: 50 000, 10/2015.

3. Geologia, topografia ja maisema

Suunniteltu hankealue alkaa Närpiön keskustasta runsaat 29 km pohjoiskoilliseen. Pääosiltaan linjaus sijaitsee länteen valtatiestä no. 4 (E8), sen kokonaispituus on noin 20km. Suunniteltu maakaapelilinjaus kulkee suurimmalta osaltaan joko laakeiden peltöjen laidoilla tai olemassa olevien teiden välittömässä läheisyydessä. Metsämaastossa vallitsevana ovat eri kasvuvaiheissa olevat talousmetsät ja suot. Maaperä on metsämaastossa pohjamoreenia, pintakerroksessa karkeusasteeltaan vaihtelevaa moreenia ja turvetta. Pellot ovat pääosiltaan savea tai suoturvettä. Suurin osa niistä on melko nuoria pelloja jotka on raivattu tasaiseen soistuneeseen maastoon. Hienompaa soraa olevia vyöhykkeitä havaittiin hyvin vähän, luonnonsuojelukohteita ei suunnitellulla linjauksella ole.

3.1. Maastokuvaukset ja valokuvat

Kartta 5. Kuvauspaikat 1 – 13, numerot viittaavat valokuvien numerointiin raportissa. Tarkastetut alueet on merkitty sinisellä, aikaisemmin havaitut muinaisjäännökset punaisilla ympyröillä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:50 000, 10/2015.

Kuva 2. Linja Häggkvistin talon koillispuolella kulkee savisessa vehnäpellossa. Länsiluoteeseen.

Kuva 3. soistuvaa kuusimetsää 8-tien itäpuolella. Itään.

Kuva 4. Suunniteltua linjausta Pörtom-Velkmossen - välisen tien reunalla. Länteen.

Kuva 5. Suunniteltua voimajohtolinjausta heinä- ja vehnäpellolla Brändskogenin eteläpuolella. Pohjoiseen

Kuva 6. Suunniteltua voimajohtolinjausta pellolla Finnbackan eteläpuolella. Pohjoiseen.

Kuva 7. Suunniteltua voimajohtolinjausta Esabackenin talon lähistöllä, Nybyn eteläpuolella. Pohjoiseen.

Kuva 8. Suunniteltua voimajohtolinjausta tien vierellä Nybyn pohjoispuolella. Pohjoiseen.

Kuva 9. Suunniteltua voimajohtolinjausta Ribackan kohdalla. Pohjoiseen.

Kuva 10. Suunniteltua voimajohtolinjausta Lolaxin kylän kohdalla. Pohjoiseen.

Kuva 11. Suunniteltua voimajohtolinjaa Söderlundin tilan itäpuolella. Pohjoiseen.

4. Alueen esihistoriallinen maankäyttö

Kohdealue sijaitsee korkeustasoilla 15–40 m mpy, joka vastaa muinaisrantatasoja n. 4000 cal BP–2000 cal BP (Meinander 1950, 39–41). Tämä tarkoittaa että mahdollisia muinaisjäännöksiä oli odotettavissa kivikauden lopulta rautakauden alkuun, mikäli ihmistoiminta on ollut rantasi-donnaista. Suunnitellun voimajohtolinjauksen lähiseuduilta tunnetaan kivikautisia, pronssikautisia ja rautakautisia kohteita, jotka keskittyvät yleensä jokilaaksojen alueille. Ne sijaitsevat pääosin kauempana suunnitellusta linjauksesta. Suurin osa voimajohtolinjauksen hanke-alueesta ei ole kovin otollista esihistoriallisille muinaisjäännöksille; se sijaitsee melko matalalla, on suhteellisen tasaista ja toisaalta paikoitellen vaikeakulkuista karkean kivikon ja soistuneen maaperän takia.

Närpiöstä ja Maalahdelta tunnetaan jonkin verran nuoremman kivikauden ja varhaismetallikautisen asutuksen merkkejä, mutta varsinaisen kiinteän asutuksen tulkitaan tapahtuneen vasta 1300-luvulta eteenpäin. Tietävästi vanhempi kivikautinen asutus on sijainnut korkeammalla, tutkittavasta voimajohtolinjauksesta itään. Tutkimusalue ei topografian ja maaperän perusteella pääosiltaan vaikuttanut kovin otolliselta esihistorialliselle asutukselle.

Lähtötietona olivat suunnittelualueen läheisyydestä aikaisemmin tunnetut muinaisjäännöskoh-teet, jotka hyvin kuvastavat mahdollisia odotettavissa olevia muinaisjäännöstyypppejä. Alueelta tunnetaan pääasiassa kivistä rakennettuja hautaröykkiöitä, mutta myös asuinpaikkoja jotka ajoittuvat kivikaudelta aina rautakauden loppuun saakka.

5. Alueen historiallisen ajan maankäyttö

Varhaisimman kiinteän asutuksen arvellaan syntyneen Etelä-Pohjanmaalle melko hitaasti, vaki-tuinen asutus sijoittui aluksi erityisesti jokisuihin. Sisämaat olivat aluksi ilmeisesti ainakin pää-asiassa rannikon asukkaiden nautinta-alueina ja myös etelämpänä asuvan väestön eränautinta-alueina. (Luukko 1950, 40–41) Tutkittavan alueen pohjoisosien vanhimpia kylänimiä lienee Pe-tolahti (Petalax), josta varhaisin maininta on vuodelta 1491. Ruotsalaisasutuksen ensimmäinen aalto on alueelle ilmeisesti saapunut viimeistään 1300-luvun alussa. Kirkkona ja seurakuntana Närpiö mainitaan asiakirjoissa vuonna 1311, mutta se lienee perustettu jo aikaisemmin. (Luukko 1950, 79 liitteinen; Hiekkanen 2007, 516)

Eteläisen Pohjanmaan asutus kasvoi tasaisesti, ja vuonna 1546 Närpiössä oli jo 278 taloa. Tässä yhteydessä asutus levisi lähinnä uudisseuduille, vanhojen keskiajalla perustettujen rannikkokö-lyen taloluku pysyi tuolloin lähes muuttumattomana. (Luukko 1950, 227)

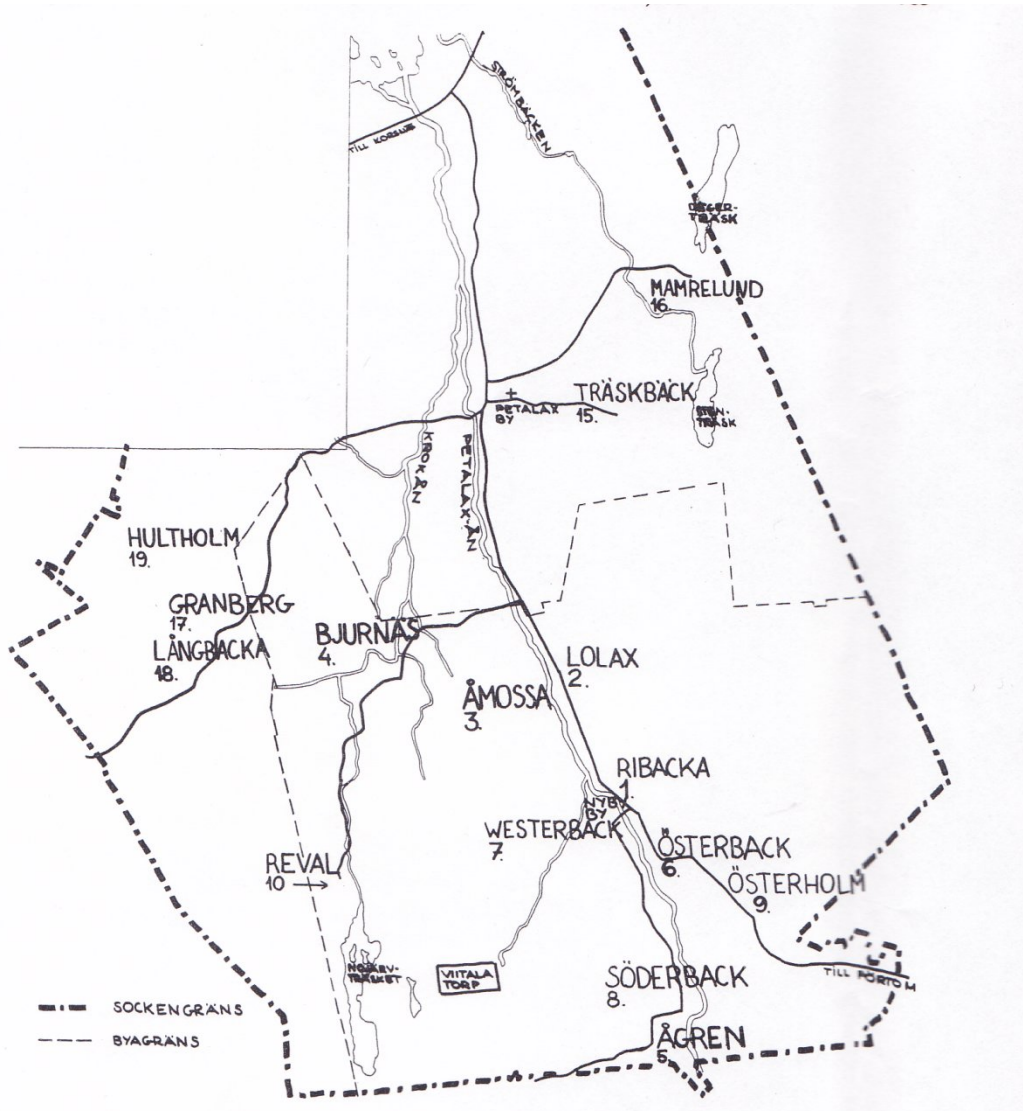
1500-luvulta 1700-luvulle jatkuneet rauhattomat ajat aiheuttivat asutuksessa muutoksia eteläi-sellä Pohjanmaalla, kuten koko maassakin. Perimätiedon mukaan osa väestöstä piileskeli tarvit-taessa erämaissa erityyppisissä piilopirteissä. Suuri Pohjan sota alkoi 1700 ja päättyi 1721 Uu-denkaupungin rauhaan.

Kartta 6. Vuoden 1650 kartassa (Claesson) hankealue oli vielä asumatonta erämaata. Tie Pirttilahdesta (Pörtom) Maalahteen (Malax) oli jo olemassa.

1700-luvulla Ruotsin kuninkaan Kustaa Vaasan ajatus erämaiden tiheimmästä asuttamisesta alkoi kantaa hedelmää. Vuosisadan loppupuolella Pohjanmaan ruotsalaisasutus oli vilkkaassa kasvussa ja vanhempi asutus sai väistyä uudemman tieltä. Suurin osa tutkittavalla alueella sijaitsevista kylistä mainitaan kirjallisissa lähteissä vasta vuosina 1793–1797, mutta niiden perustat ovat todennäköisesti jonkin verran vanhemmalla ajalla. Petolahti (Petalax) mainitaan kirjallisissa lähteissä jo vuodelta 1491, mutta alue siitä itään, sisämaahan päin, mainitaan uudisasutusalueena (Nyby) huomattavasti myöhemmin. Suunniteltua linjausta lähinnä sijaitsevat uudisasutukseen liittyvät kylät Ribacka ja Lolax, joiden kohdalla suunnitellulle maakaapelilinjauksen

kohtalle tehtiin pelloille varoiksi joitakin koepistoja lapiolla. Mitään muinaisjäännöksen viittaa-
vaa ei kuitenkaan havaittu. Molemmat kylät on ilmeisesti perustettu 1700-luvun loppupuolella
vuoden 1775 isojakomääräyksen jälkeen, eikä niiden talosijainnissa tiettävästi ole sen jälkeen
tapahtunut merkittäviä muutoksia. (Åbonde 1982, 108–111) 1700-luvun loppupuoli oli voima-
kasta kehityksen aikaa joka jatkui myös 1800-luvulla. Asukasmäärät kasvoivat ja kiinteämpi
asutus levisi laajemmalti sisämaahan.

Kartta 7. Yksinkertaistettu sijaintikartta Petolahden (Petalax) uudisasutuskylien sijainnista 1700-luvun lopulla. (Åbonde 1982, 112)

Kohdealueella oli paikoin kruununmaata, joka oli erotettu isossa jaossa yhteismaista. Luonnon-
niityillä on ollut tärkeä merkitys rehun tuotannossa ja joiltakin nautintapalstoilta lampien ja
ojien ympäriltä sekä nevoilta ja suoniityiltä on voitu kerätä kortetta ja saraheinää rehuksi. On
mahdollista, että tällaisilla paikoilla on ollut mm. niittylatoja ja -saunoja. Näistä säilyneet raken-
teet ja eräelinkeinoin tai metsätöihin liittyvät muut kulttuuriperintökohteet ovat potentiaalisia
alueella.

6. Tulokset

Selvityksessä tarkastettiin yksi ennestään tunnettu muinaisjäänös jonka kunto ja tarkempi sijainti tarkistettiin (Pörtom-Mässmossbacken, mj rekisterin numero 605010002). Lisäksi tarkastettiin yksi kulttuurihistorialliseksi luettava kohde; kaksi lähellä toisiaan sijaitsevaa kivistä ladottua peltoraivausröykkiötä. Muita muinaisjäänöksiä tai kulttuurihistorialliseksi tulkittavia kohteita ei havaittu. Laserkeilausaineiston avulla ei löytynyt muinaisjäänöksiin viittaavia anomalioita.

Erityistä huomiota kiinnitettiin Lolaxin ja Ribackan uudiskyläen kohdalla, joiden läheisyydessä mahdollisesti sijaitsevista säilyneistä kohteista ei kuitenkaan havaittu silmänvaraisesti eikä myöskään lapionpistoissa mitään merkkejä. Vaikuttaisikin siltä, että ko. kyläen vanha kyläasutus on suunnitellun maakaapelilinjauksen kohdalta näiltä osin ollut arkeologiselta kannalta katsottuna vähäistä tai myöhemmissä asutusvaiheissa tuhoutunut.

Suunnittelualueet ovat lähinnä tien reuna-alueita, peltoa tai suota. Osa soista on ojitettu. Kohdealueella on vain vähän tarkastamattomia kohtia, joista voisi löytää potentiaalisesti ehjiä muinaisjäänöksiä. Maastoanalyysin ja -havaintojen perusteella laajat esihistorialliset kohteet eivät vaikuta todennäköisiltä.

Turussa 30.11.2015

Tapani Rostedt

7. Kohdehakemisto

Kohde	sivu	tyyppi/ tyypin tarkenne	ajoitus	lkm	rauh.lk	status
1.Pörtom-Mässmossbacken	19	Kivirakenteet, röykkiöt	Esihist. aika	2	2	MJ
2. Ribacka N	21	Kivirakenteet, röykkiöt	Hist. aika	2	-	K

Taulukko. Status: MJ tunnettu muinaisjäänöskohde, K Kulttuuriympäristökohde (ei muinaisjäänös).

numerointiin raportissa. Tarkastetut alueet on merkitty sinisellä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:50 000, 10/2015.

8. Kohdetiedot

1. Pörtom-Mässmossbacken

Mj-rekisteri:

Laji:	6050100002
Tyyppi:	kiinteä muinaisjäännös
Tyypin tarkenne:	kivirakenteet
Ajoitus yleinen:	röykkiöt
Lukumäärä:	esihistoriallinen
Rauhoitusluokka:	2
	2

Paikkatiedot:

Karttanumerot:	
TM35-lehtijako	P3312C
vanha yleislehtijako	1242 07

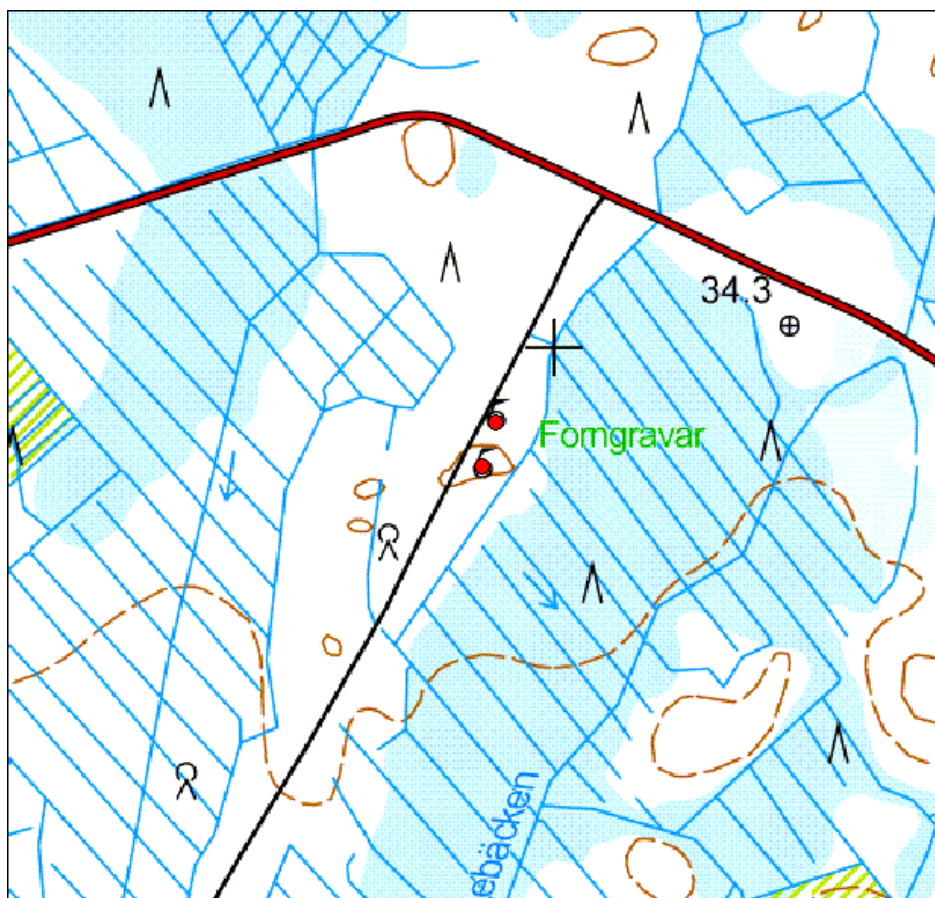
Koordinaatit:	P: 6966934	I: 220939
	z n. 35 m mpy	

koord.selite:	Pohjoisemman röykkiön gps-koordinaatit
Inventointimenetelmät:	pintahavainnointi
Aiemmat löydöt:	-
Inventointilöydöt:	-
Aiemmat tutkimukset:	Mirja Miettinen 1975 (tarkastus)
	Vesa Laulumaa 2009 (inventointi)

Maastotiedot: Kohde sijaitsee Pirttikylän kirkosta 4,4 km länsiluoteeseen, valtatie 8:n länsipuolella, Pirttikylästä Velkmosseniin johtavan Velkmossenvägenin eteläpuolella. Tieltä erkanee etelään Långgjutanille vievä metsäautotie, jonka varrella kohde sijaitsee noin 250 metriä em. risteyksestä.

Kuvaus: Röykkiöt ovat tien itäpuolella aivan tien tuntumassa. Eteläisempi röykkiö näkyy tielle, pohjoisempi röykkiö on metsän peitossa. Röykkiöt ovat pienellä moreenikumpareella jota ympäröivät soiset metsäalueet. Eteläisempi röykkiö on läpimitaltaan noin 10 metriä ja sen korkeus on vajaa metri. Röykkiön laita on vain noin kolmen metriä tiestä. Pohjoisempi röykkiö on kooltaan samaa luokkaa, sen kokoa on hankalampi metsäisessä soistuvassa maastossa hahmottaa. Molemmissa röykkiöissä on keskellä halkaisijaltaan noin 1,5m suuruinen painauma.

Vaikutusten arvio: Ei vaikutusta. Kohde sijaitsee runsaat 250 metriä suunnitellusta maakaapelilinjauksesta etelään.

Kartta 9. Pörtom-Mässmossbacken.
Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 10/2015.

Kuva 12. Mässmossbacken, pohjoisempi röykkiö. Pohjoiseen.

2. Ribacka N

Mj-rekisteri:

<i>Laji:</i>	-
<i>Tyyppi:</i>	kulttuuriympäristökohte (ei muinaisjäänös)
<i>Tyypin tarkenne:</i>	kivirakenteet
<i>Ajoitus yleinen:</i>	peltoröykkiöt
<i>Lukumäärä:</i>	historiallinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
	-

Paikkatiedot:

<i>Karttanumerot:</i>	
TM35-lehtijako	P3312B
vanha yleislehtijako	1242 08

<i>Koordinaatit:</i>	P: 6975006 I: 217786
	z= 12 m mpy

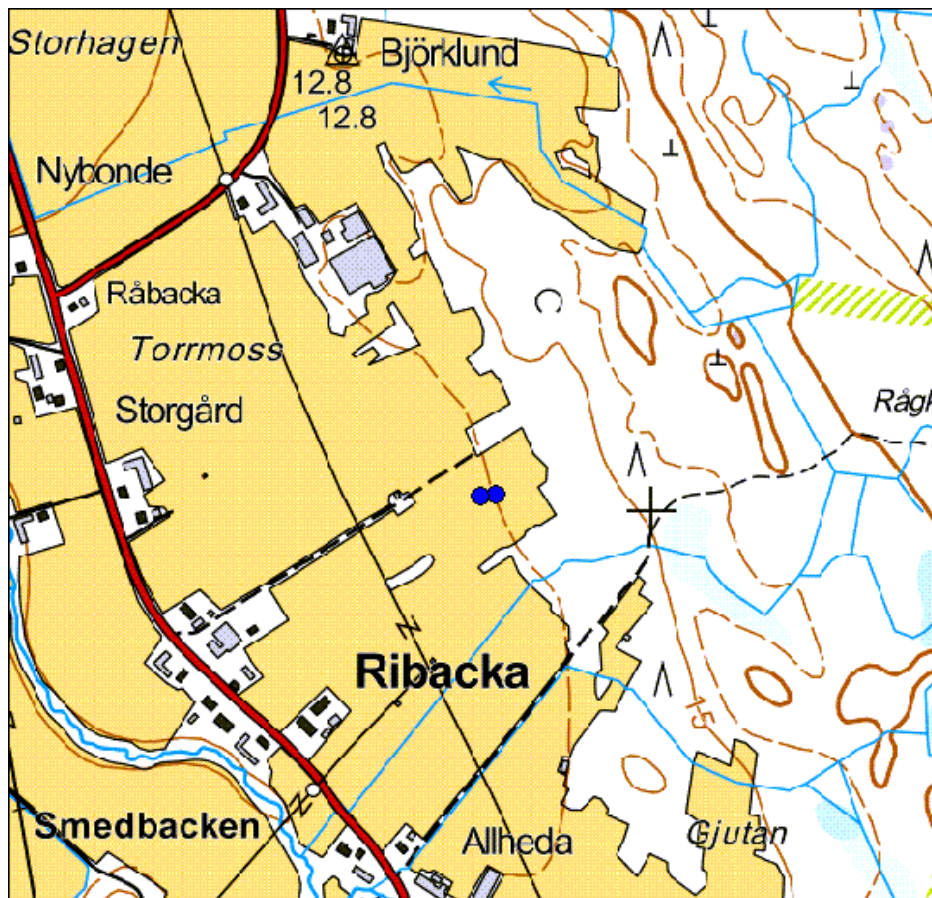
<i>koord.selite:</i>	gps-mittaus toisen peltoröykkiön kohdalta
<i>Inventointimenetelmät:</i>	pintahavainnointi
<i>Aiemmat löydöt:</i>	-
<i>Inventointilöydöt:</i>	-
<i>Aiemmat tutkimukset:</i>	-

Maastotiedot: Kohde sijaitsee Petolahden kirkosta noin 5,1 km eteläkaakkoon.

Kuvaus: Ribackan talokeskittymän pohjoispuolella havaittiin kaksi peltoröykkiötä aivan suunnitellun maakaapelilinjauksen lähituntumassa. Suhteellisen nuorina kohteina ne eivät täytä muinaisjäänöksen kriteerejä, mutta osana alueen asutushistoriaa ne kuitenkin tulisi pyrkiä säilyttämään.

Toinen peltoröykkiöistä on kooltaan noin 4x4x1,5 metriä ja sen sijaintikoordinaatit ovat 6975006/217786, z=12 m mpy. Peltoröykkiön pohjana on maakivi, jonka ympärille ja päälle on kasattu pienempiä kiviä. Röykkiö on kooltaan 2x2x0,8 metriä ja sen sijaintikoordinaatit ovat 6975005/217806, z=12 m mpy.

Vaikutusten arvio: Kohteet (2 peltoröykkiötä) sijaitsevat suunnitellun maakaapelilinjauksen välittömässä läheisyydessä, niiden sijainti suositellaan otettavaksi huomioon linjaa suunniteltaessa ja työtä käytännössä toteutettaessa.

Kartta 10. Ribacka N. Peltoröykkiöt on merkitty sinisillä ympyröillä. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 10/2015

Kuva 13. Peltoröykkiöt Ribackan kylän pohjoispuolella. Luoteeseen.

19. Aineistoluettelo

Kirjallisuus:

Hiekkanen, Markus 2007. Suomen keskiajan kivikirkot. Helsinki

Luukko, Armas 1950. Keskiaika ja 1500-luku. Etelä-Pohjanmaan historia II. Helsinki.

Meinander, C. F. 1950. Esihistoria. Etelä-Pohjanmaan historia I. Helsinki.

Åbonde, Johannes 1982. Hemman och bönder i Petalax 1546-1910. Petalax historia I. Vasa, 79-165.

Digitaalinen aineisto:

Arkistolaitoksen digitaaliarkisto, Närpiö, Maalahti, pitäjänkartat, <http://digi.narc.fi/digi/search.ka>

Arkistolaitos:

http://wiki.narc.fi/portti/index.php/Maanmittaushallituksen_uudistusarkisto

Geologian tutkimuskeskus,

http://www.gtk.fi/tietopalvelut/geologiset/kartta_aineistot/, <http://geomaps2.gtk.fi/geo/>

Museovirasto: Kulttuuriympäristön rekisteriportaali,

[http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx?sovellus=ra - portti&taulu=T_RAPORTTI&tunnus=132673](http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx?sovellus=ra-portti&taulu=T_RAPORTTI&tunnus=132673)

Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto, <http://www.vanhakartta.fi/>

Maanmittauslaitos, avoimien aineistojen tiedostopalvelu,

<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>

Maanmittauslaitos,

<http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

Museovirasto: Kulttuuriympäristön tutkimusraportit, li:

<http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx>